

3. Податковий Кодекс України : Затверджено Верховною Радою України №2755 – VI від 02.12.2010р. [Електронний ресурс]. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua). (дата звернення: 21.10.2023 р.)

УДК 657

Ладатко Настасія Юріївна, Ладатко Карина Юріївна,
студентки
Дмитренко Алла Василівна,
доктор економічних наук, професор
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ В ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Бухгалтерський облік у господарстві ведеться безперервно з дня його реєстрації до припинення його діяльності. Саме бухгалтерський облік, як важливий елемент економічної системи, забезпечує інформаційні потреби управління підприємством. Зміни підходів до ведення бізнесу, збільшення потреб управління в інформації та постійні трансформації, що відбуваються у нормативно-правовому регулюванні бухгалтерського та податкового обліку суб'єктів підприємництва, вимагають перегляду підходів до організації їх обліку.

Бухгалтерський облік у господарстві веде голова (власник) або за його дорученням один із членів родини, або фахівець на договірних засадах чи спеціалізована фірма. Після реєстрації господарства фермер складає опис майна, що становить його власність: вартість об'єктів основних засобів, їх знос, вартість товарно-матеріальних цінностей, продукції, молодняку тварин. В описі зазначають вартість об'єктів основних засобів, виходячи з кошторисних (розрахункових) чи фактичних витрат на їх будівництво та придбання (доставку, встановлення, реєстрацію тощо), а на підставі даних про рік введення об'єктів в експлуатацію та норм амортизації розраховують знос (за відсутності таких даних знос може визначатися з огляду на стан об'єкта), що не суперечить вимогам Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [1].

Оцінку товарно-матеріальних цінностей, сільськогосподарської продукції, молодняку тварин, птиці, тварин на відгодівлі, незавершеного виробництва тощо здійснюють згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246, за меншою з оцінок: за фактичними (нормативними) витратами на їх виробництво (придбання), або ж за чистою вартістю реалізації (ціни продажу на аналогічні об'єкти за вирахуванням очікуваних витрат на завершення виробництва і збут) [2].

На підставі даних опису майна складається вступний баланс. У господарствах, які використовуватимуть просту форму обліку, вступний баланс складається за бажанням власника.

В активі балансу відображають вартість основних засобів (первісна вартість за мінусом суми зносу), товарно-матеріальних цінностей і незавершеного виробництва; кошти, заборгованість Господарству (дебіторська заборгованість) тощо; у пасиві – джерела створення засобів, зокрема, власний капітал та заборгованість господарства (кредиторська заборгованість): банку, юридичним та фізичним особам.

Власний капітал – це різниця між наявними засобами (підсумок активу) і заборгованістю.

Бухгалтерський облік ведеться у фермерських господарствах за однією з наведених форм:

1. Проста форма (без використання подвійного запису): якщо в господарстві працює власник і члени його родини або до 10 осіб і при цьому розмір виручки за рік не перевищує 2 млн. євро.

2. Спрощена форма: якщо середньооблікова чисельність за звітний період до 50 осіб без членів родини й розмір виручки за рік не перевищує 10 млн. євро.

3. Загальна журнально-ордерна форма обліку: великі та середні господарства. Усі зазначені форми бухгалтерського обліку можуть бути автоматизованими [5].

Одним із важливих моментів в організації бухгалтерського обліку у фермерських господарствах є формування його облікової політики. Кожне підприємство (виходячи з конкретних умов діяльності) розробляє найбільш прийнятні норми щодо ведення обліку відповідно до законодавства.

Згідно з п. 5 статі 8 Закону № 996 підприємство самостійно визначає облікову політику [4].

Крім даного закону, роз'яснення щодо формування розпорядчого документа про облікову політику викладено в наказі Міністерства аграрної політики «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо складання розпорядчого документа про облікову політику підприємства» від 17.12.07 р. № 921. Цей нормативний документ розкриває порядок узгодження та основні питання розпорядчого документа про облікову політику державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства аграрної політики України [3].

У виборі тих чи інших методів і правил бухгалтерського обліку та закріплення їх в обліковій політиці потрібно враховувати цілу низку складових, зокрема: вид діяльності (рослинництво, тваринництво тощо), особливості організації поставки та збуту; організаційну структуру управління і виробництва; обсяги виробництва, чисельність працівників; особливості оподаткування; поточні та довгострокові цілі фермерського господарства (залучення кредитних ресурсів, здійснення інвестиційних програм); рівень матеріально-технічного оснащення (комп'ютерна техніка, програмне забезпечення); рівень кваліфікації працівників.

Отже, наказ про облікову політику в різних фермерських господарствах не буде однаковим: наказ фермерського господарства, що займається рослинництвом, відрізнятиметься від наказу фермерського господарства, яке займається тваринництвом, а наказ останнього відрізнятиметься від наказу фермерського господарства, що переробляє власну продукцію.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 10.11.2023).

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>. (дата звернення: 10.11.2023).

3. Лист Мінфіну України «Про облікову політику» [Електронний ресурс]: від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article/article?art_id=58984&cat_id=34931. (дата звернення: 10.11.2023).

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 10.11.2023).

5. Подолянчук О.А., Коваль Н.І., Гудзенко Н.М. Облік в фермерських господарствах: монографія навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 374 с.